

ועד בענין עבודת

ליל הסדר בצל התמודדויות השעה - ניסן תש"פ

מפי מורינו הרב מיכאל ולדמן שליט"א

¹השנה אנו זוכים ויש לנו סדר פסח מאוד מיוחד, ואני מדגיש שהסדר הוא מיוחד ולא משונה, ואע"פ שעל פניו נראה שהוא סדר משונה משום שהרגילות היא שביליל הסדר מארחים ומתארחים ואילו השנה כל אחד ואחד יהיה לבד, צעירים לא יתארחו והורים לא יארחו, אבל כשנתבונן נראה שזהו סדר "מיוחד" ואת הייחודיות שלו צריך להבין ולהפנים לשמוח בזה ולהתעלות מזה.

ישנם כמה נקודות שכדאי לחדד במצב שבו אנו נמצאים, אנו שומעים דברים קשים, אבל צריך לדעת שלכל דבר יש חשבון ואין יסורין בלא חטא וצריך לעשות חשבון הנפש במה צריך כל אחד ואחד להתחזק, אבל ח"ו לא להיות בעצבות או יאוש שזהו ההיפך מהמכוון, אלא להכיר בזה שכל מה דעביד רחמנא לטב עביד, וכמו שדיברנו בועד הקודם ש"וכל מעשהו באמונה" שהקב"ה נאמן לנו שהכל עושה לטובתינו, ויש הנהגה בהשגחה פרטית מי כן נדבק ומי לא, אבל צריך לקחת ממצב זה את הפן העמוק ולהפוך את המצב לסולם של עלייה, ואמנם צריך בעל רוח"ק שיאמר מה הנקודה שהקב"ה רוצה מאיתנו בעת זו, אבל נדבר דיבורים שבוודאי יהיו לנח"ר לפניו יתב' ודברים שכדאי לחשוב עליהם.

יש שני נקודות שמאוד מעיקות בלב כל אחד ואחד: א. עד עכשיו היו יכולים להתפלל בציבור עכ"פ בשטח פתוח, ועתה נאסר ע"י האחראים על הבריאות שהורו לנו כל גדולי הדור שחובה גמורה לשמוע לדבריהם מצד "מצוות ושמירתם מאוד לנפשותיכם", ב. כאן במקומנו היה אפשרות להתפלל בחצרות וגדר פה הרב גדר שגם זה אסור, וזוהי הרגשה קשה, וכמדומה שיש שני דברים שצריך לחשוב אחד באופן כללי ואחד באופן פרטי, ונבאר.

נתחיל לדבר באופן הפרטי, המקומי, אמר לי הרב זצ"ל למה הוא התנגד למנין של תנועת בני עקיבא, והסביר שיש לו סיבה אחת, והיא, שהם אף פעם לא ראו איך יהודי מבוגר התפלל!! פ' כל אחד יודע שיש ירידת הדורות, כל מי שראה דמות מהדור הקודם יש לו מושגים אחרים, ואם ראה משהו שראה דור קודם גם יש לו מושגים אחרים, אדם זקן שראה בחייו המון דברים, נתרשם מכל מה שעבר בחייו, וראה דור אחר, כשצעירים רואים אותו ניגש לתפילה ואיך מתפלל באיזה כובד ראש, ברצינות, זה גורם להם ליחס אחר לתפילה, אבל כשצעירים מתפללים אין להם הבנה והשגה בכובד ראש איך צריך להתפלל, וכן על דרך זה שמעתי מרבותי שהדור שלנו לא זכו לראות ה"ערליכער יידן" לראות איך צדיקים היו מתפללים, איך היו מבטאים כל מילה בתפילה, צורת הדיבור היתה אחרת לגמרי, והיה משמעות אחרת למילים כשהיה יוצא מהפה שלהם.

עתה נתבונן, הילדים שלנו לא ראו אף פעם איך אבא שלהם מתפלל, הבנות שבבית בוודאי לא ראו, וגם מהעזר"ל מה ראו, והילדים שמביאים לביה"כ אתה לא יודע מה תופס את הילד שלך, החבר, או משהו אחר, ועתה אנו נמצאים בהזדמנות נפלאה שהילדים וכל הבני בית יקבלו מושגים ויראו מה זה תפילה של אבא, תנצל את ההזדמנות ותתפלל בקול, במתינות, בחשק והתלהבות, בחמימות עם כל הלב, וכך הילד יראה אבא עם טלית ותפילין, שלוש תפילות שחרית מנחה ומעריב, ובכך יקלוט איך תפילה צריכה להיראות איך נראה "אבא מתפלל", וצריך לדעת, שהמאירי כ' בסוגיא דגר קטן [כתובות יא.] שהענין שגירות נעשה ע"י האב משום שענין הבן להיות נמשך אחרי האב באמונה ודיעות, א"כ הטבע של הבן שהוא רוצה להיות כמו אביו ועתה נחרט בליבו צורת התפילה.

עוד נקודה בתפילות אלו, ננצל את ההזדמנות להתעלות בתפילה, שהרי כשמתפללים בציבור יש מחויבות שצריך להתחיל עם הציבור ואין את היכולת להתפלל במתינות ובמתיקות עם כל הלב, ועתה, אין מי שממנהר אותך כל הזמן לפניך, תתפלל במתיקות, בנעימות, בחום, בשירה והרי אלו 'פסוקי דזמרה', וזה ייצור כך קירבת ד' אחרת לגמרי בג' התפילות ביום, א"כ **זו הזדמנות נפלאה לכל אחד ואחד לבנות את עצמו באופן עמוק יותר בתפילה, ולהנחיל נצח לכל בני ביתו הסובבים אותו לראות איך מתפללים**, כל הבית יקבל מושגים בתפילה וזה ישפיע על זוג' על בנותיו הגדולות ועל ילדיו הקטנים, והנה הרי אחד מהיסודות הגדולים ביותר באמונה זה תפילה, והקשר עם הבורא עולם הוא ע"י התפילה ואת זה יכול עתה לנצל ולהשפיע ולהנחיל להם לנצח, ובחז"ל כ' שעם ישראל נגאל ממצרים בזכות "ויזעקו" וכך גם לעת"ל יצאו מהגלות בזכות "ויזעקו", ומי יודע אולי לכן **גלגל הקב"ה שה"ויזעקו" שלנו יהיה יותר אמיתי, עמוק, ובכך נתקן את מה שצריך לתקן ונזכה לגאולה.**

ועתה נעבור לענין הכללי, ובהקדם נביא את דבריו של הרמח"ל [בסוף אוצרות חיים יש אגרות עניני גאולה וגלות אות יז'] ששם מדבר על גזירה שהיה אסור ללמוד תורה, וז"ל **"הענין הוא כי אע"פ שלכאו' יראה שמניעת המעשה הטוב לא יהיה תיקון לא כן הדבר כי זה דרך פרטי המצטרף לפעולתו שחיסרון האור והסרת כח המעשה במקום אשר הלב חומד תיקון גדול הוא מתהלך בדרכים הפנימיים"** עכ"ד, ב"י יש תיקון גדול בדרך פנימית שמצד אחד הלב חומד ומצד שני יש הסרת כח המעשה, ומגלה הרמח"ל שכל השמדות היו כענין זה, וזהו תיקון פנימי שמיתקן דווקא בכך שהלב חומד ומשתוקק אבל נבצר ממנו המעשה, א"כ נמצא שבמצבינו יש תיקון פנימי גדול שיש השתוקקות בלב אבל המעשה נבצר.

אבל יש צד שני, ונשתמש במשל בשביל להבין את עומק הענין, ידוע שרבים מבעלי הדרוש בעיקר מתלמידי הבעש"ט הקד' שלפני התקיעות כשהיו רוצים לעורר את לבבות העם היו ממשילים משל עד"ז, שהיה מלך שהיה לו בן שנה שאינו כשורה, והשרים ריגנו עליו בפני המלך, והמלך גונן עליו עד שעשה מעשים שכבר לא יכל המלך להעלים עינו, ומכיון ש"מלך במשפט יעמיד ארץ" ובלא סדרי

¹ החוברת אינה מוגהת ע"י מורינו הרב שליט"א ויו"ל מפני תועלת הרבה שבדברים - פנימי לשומעים.

משפט תקינים הממלכה תתפרק נאלץ לדון את בנו ולשלחו למקום רחוק, נידח, בין אנשים פחותים עד אשר יישבר ליבו וישוב בתשובה ויחזור לטוב, ונתן לבנו זמן אחד בשנה לכתוב לו בקשה את אשר על ליבו, והמלך מצפה כבר לאיגרת מבנו שבוודאי הבין את חומרת מעשהו וכמה מתגעגע לאביו המלך ורוצה כבר לשוב לארמונו, והנה, כשמגיע המכתב רואה המלך שכתב בנו, אבא, אני כאן בכפר ומאוד קר בלילה ויש הרבה בוץ בחורף, והכפרי שאני עובד אצלו כ"כ קשה לא נותן לי מספיק מזון ועצים לחימום, אז אבקשך שתשלח לי הוראה שייתן לי יותר מזון ועצים, ותשלח לי בתי רגליים וכו' וכו', והנה כשרואה המלך את בקשת בנו איזה צער יש לו, כ"כ חיכה לאיגרת שבנו רוצה ומשתוקק לחזור אליו, והנה בסוף מבקש כאלה דברים, והנמשל, שכשעומדים לפני תקיעת שופר שבתקיעות אלו ממליכים את הבורא ואח"כ מתפללים מלכיות וזכרונות ושופרות זה הזמן להתפלל על גילוי מלכות ד', מלך על כל העולם כולו בכבודך, וידע כל פעול כי אתה פעלתו, ולא להתפס בבקשות על פרנסה, בריאות, שזה כעצים לילדים ויותר אוכל...

ולעניינינו, נכון, לימד אותנו הרמח"ל שיש תיקון גדול כשיש תשוקה ואין אפשרות למעשה, אבל כשיש לך תשוקה גדולה מה אתה מבקש מהריבונות של עולם, תפילה בציבור, קריאת התורה, הלל של ליל הסדר בביהכ"נ, שבת במנין, טהרה, מה אתה מבקש הקב"ה תבטל את הגזרה בשביל ביהכ"נ שחסר לי, טהרה שחסר לי, וזהו? זה כל מה שחסר לך? **הרי הקב"ה רוצה ממך הרבה יותר מזה, מה עם בית המקדש! , מה עם עבודת הקרבנות! , מה עם ירושלים עיר הקדש!**, והרי כ' בגמ' בשבת ששואלים כל אחד ציפית לישועה, וכנוסח התפילה כי לישועתך קיוינו כל היום ומצפים לישועה, משום שהכלל הוא שאין מציאות שמשיח יבוא בלא שנצפה לו ובלא שנבקש אותו, וא"כ צריך לנצל את המצב שאנו נמצאים, **הקב"ה גלגל שנגיש שחסר לנו ואז הלב פתוח לבקש על החסרים שלנו, אבל תהיה חכם להבין שחסר לך לא הביהכ"נ שנכון זה ביהמ"ק מעט, אלא חסר לך ביהמ"ק, קרבן פסח, להבין ולהפנים את ההרגשות** איך נוכל להיות בלא קרבן פסח?? זה מה שמצפה הקב"ה מאיתנו, שנתפלל 'לירושלים עירך ברחמים תשוב' עם כל רגשות הלב, תשתמש ברגשות החסר שהמגיפה מעוררת בך להתחנן על ירושלים להתחנן על קרבן פסח, לבקש 'ותחזינה עינינו בשוכך לציון', כשאתה אומר בברכת המזון רחם זה יהיה באופן אחר לגמרי, ובלא ספק אמנם איננו יודעים מתי תהיה הגאולה אבל כל פעולה כזו זה תיקון נפלא בבריאה וגורמת תוספת הכשר לתיקונה ולבנין ביהמ"ק למצב של נשגב ד' לבדו ביום ההוא, וזה תפקידנו בבריאה בגלות לעשות אותה מוכשרת לאורו של משיח וכל כמה שפועל יותר מכשיר יותר את הבריאה לאורו של משיח.

וצריך לדעת, שכל אחד ואחד פועל את התיקון שרק הוא יכול לפעול, מה שפלוני עושה אין אף אחד שיכול לעשות, כל אחד עם הלב שלו, עם ההרגשות שלו, וכך כל אחד עומד **לבדו**, בביתו, ומתפלל מכל הלב, לא רק על הפרנסה הדעת והבריאות, אלא גם אל מה שהלב חומד ונבצר ממנו לב חומד לבנין בית המקדש, לב חומד לאורו של משיח, לב חומד לתיקון של לתקן עולם במלכות ש-ד-י, וזהו תיקון גדול שנפעל בתשוקה שלך, תשקיע את כל הכוחות והלב, תדבר ע"ז בבית, ואין לנו מושג איזה נח"ר עושים לבו"ת בכך, ואיך מכשיר את הבריאה ליעודה ע"ז, ובלא ספק שזה א' מהענינים שגלגל הבורא שהמצב יהיה כך.

ונעבור לענין ליל הסדר, צריכים לדעת שהמצב הזה שבו אנו שרויים כל אחד ואחד, כיחיד, יש בזה עוד מובן עמוק מאוד, בדר"כ אנו רגילים לחשוב שכל הצלחותינו זה כציבור, אנו חלק מכלל ישראל, חלק מכנסת ישראל, איננו תופסים מה זה בדיוק אבל כך המושג, אבל לא מספיק חיים את "החייב אדם לומר בשבילי נברא העולם"!! וצריך לדעת שציבור הוא מל' צבור קיבוץ של יחידים שמצטרפים ואז נוצר מציאות גבוהה יותר שנוצר בדווקא מיחידים, ועתה כל אחד ואחד הוא יחיד מתפלל לבד בביתו, אבל הוא עולם מלא, הרגשות שלו, הראייה שלו, המחשבות שלו, וכשם שאין פרצופיהם שווים כך אין דעותיהם שוות, נתבונן האם מספיק חשבנו וחיינו את המושג של "בשבילי נברא העולם" כמו אדם הראשון בגן עדן שהיה יחיד כך כל אדם ואדם צריך לראות את עצמו יחיד וזה נפק"מ לדינא בגמ' בסנהדרין [ל"ח, א'] שלפיקך נברא יחיד, **וההשגחה העליונה סיבבה שיהיה מציאות שכל יחיד ויחיד לבדו בביתו בלא ציבור, ואז צריך לתפוס שהוא לבדו אחראי על כל העולם!** וכמו שאמר הקב"ה לאדם הראשון תן דעתך שלא תקלקל ותחריב את עולמי כך יש לאדם חובת הלבבות להתייחס שכל הבריאה תלויה במעשיו ועם מעשיו הוא זה שצריך לתקן את הבריאה, עם מידותיו, עם תורתו, ועם מצוותיו, הכל תלוי בו ורק הוא יכול לתקן, ונכון שיש עוד אחד שהכל תלוי בו, אבל מה זה ענייך שיש עוד אחד שגם בו תלוי כל תיקון הבריאה, בעולם שלך אתה יחיד והכל תלוי בך!, וכשחיים כך זה מביא לב' היבטים א. אחריות עצומה שמוטלת על כל אחד ואחד, ב. אושר ושמחה שהרי את "הכל" ברא הקב"ה בשבילי ולכבודי, הקב"ה נתאוות לדירה בתחתונים ואין לנו מושג מה המכוון בזה אבל עכ"פ לכה"פ נאמר פה שהקב"ה יש לו תאוות לדירה בתחתונים ואתה נבחרת ע"י בורא העולם להוות משכן לבורא יתברך ולכן ברא את כל הבריאה, בשבילך!, בשביל שתודה לו ותשבח אותו, תבקש ממנו, תפנה אליו, ובכך מתקיים רצונו בדירה בתחתונים.

חג המצות זהו החג שבו מתחדשת הבחירה שבחר בנו הקב"ה, אנו מתפללים בכל החגים אתה בחרתנו מכל העמים וכל החגים הם זכר ליציאת מצרים שזהו הזמן שבו בחר בנו הקב"ה לעם מכל האומות, ועי"ז יש לו יתב' שעשוע ועונג מיוחד שיש עם שעובד אותו ועושה את רצונו וזהו נח"ר שאותה רצה מטעם הכמוס עימו שכך יעלה לפניו לנח"ר עם עולם ובריות שפלים כאלו ונעשה רצונו, ואנו אלה שעושים לו את הנח"ר שנתאוות לדירה ונעשה רצונו.

בלילה הזה שהוא ליל היציאה ובו נתבררה הבחירה בכלל ישראל, הוא חוזר בכל שנה ושנה ומתברר מעמקים יותר גדולים ענין קדושתם של כלל ישראל ובחירתם, ובזה שאנו שמחים בבחירה בנו זהו התכלית והקיום של כל הבריאה וכמו שידוע ל' הזהר [רעיא מהימנא פר' בא מ' ב'] שמובא בהרבה הגדות לפני מגיד שהקב"ה מכנס כל פמליא של מעלה שיבואו לבתי ישראל לראות שהם מספרים ביציאת מצרים ושמחים בגאולתם והמלאכים עצמם מודים לו על הניסים והגבורות וז"ל "כדין אתיין ואודין ליה לקודשא בריך הוא על כל אינון ניסין וגבורין ואודאן ליה על עמא קדישא דאית ליה בארעא דחדאן בחדוה דפורקנא דמריהון עכ"ל ואז מתווסף לקב"ה כח וחילא לעילא, והפי' בזה הן הן הדברים שדיברנו, בליל הסדר מתעורר הענין שהקב"ה בחר בנו כעם ועי"י שמשבחים אותו על יצי"מ נתקיים רצונו שיהיה עם שישבחוהו, ומודה לכלל ישראל שבכך מוסיפים כח לעילא.

נביא את דברי השל"ה הקד' על דברי בעל ההגדה "וכל המרבה לספר ביציאת מצרים הרי זה משובח" שבפשטות הכוונה או שהאדם משובח או שהסיפור יותר משובח, אבל השל"ה מפרש על דרך הפסוק "ואמר ביום ההוא הנה אלוקינו זה קיוינו לו והושיענו זה ד' קיוינו לו נגילה ונשמחה בישועתו" ואומרת הגמ' בתענית שהישועה תהיה בהכרה כ"כ גדולה שכביכול אנו עומדים מולו ואומרים "זה", ומהו נגילה ונשמחה בישועתו בפשטות בישועה שעשה לנו, אבל השל"ה מסביר נגילה ונשמחה בישועתו - בישועה שלו, שאז יתגדל שמו

ברבים וא"כ הוא כביכול יושע ע"י הישועה שהושיע אותנו וממילא נהיה כ"כ קרובים אליו ושמחים בישועתו עד כדי כך שנאמר באצבע זה ד' קיוונו לו, ובזה מסביר גם וכל המרבה לספר הרי"ז משובח שהמכוון שהקב"ה משובח, שע"י שאנו שמחים בישועתו שהוציאנו ממצרים ע"י"ז נתגדל כבודו ונתמלא רצונו שיהיה לו דירה בתחתונים ויצא לפועל מה שנתאוהו אליו וזה כביכול הישועה שלו, ולכן משובח יותר ע"י סיפור יציאת מצרים שלנו.

ומעתה, אפשר לתפוס את יציאת מצרים שכלל ישראל יצא ממצרים וגם אני כחלק מכלל ישראל יצאתי ואני שמח בישועתו יתב' שהוציא את כלל ישראל, ויש לקב"ה את עם ישראל שעובדו ומתגלה על ידיהם מלכותו אבל לא נוגע לפרטיות שלי, וזה צריך לדעת שיש ליל הסדר מרומם הרבה יותר!! ובנוסף חריף אם אתה חושב רק כך לא יצאת ממצרים משום שאת יציאת מצרים הפרטית שלך לא יצאת, כי הרי בשבילך נברא העולם, ובשבילך הקב"ה עשה את כל ניסי יציאת מצרים! ונביא לכך מקורות מהראשונים שבשבילך היה יציאת מצרים, בפר' בא [פי"ב פכ"ז] על שאלת הרשע מה העבודה הזאת לכם עונים "ואמרתם זבח פסח הוא לד' אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל" וגו', שואל הספורנו שכוונת השאלה מה העבודה הזאת לכם היא א' שההקרה היא לא ביו"ט ולא בתוך זמן שאר הקרבנות שהם בין תמיד של שחר לתמיד של בין הערביים, ב' וז"ל ולמה לא יספיק קרבן אחד לכל ישראל כמו בשאר קרבנות ציבור, וע"י התשובה לעניינינו וז"ל והוצרך כל אחד להקריב **כי הנס נעשה לכל יחיד בפני עצמו לא לציבור בכלל** עכ"ל, נמצא כשהקב"ה פסח על בתי ישראל פסח על כל בית ובית להציל את פלוני ופלוני ולכל אחד היה נס בפני"ע ולכל אחד היה יציאת מצרים פרטית בשבילו ולכן הקרבן הוא של כל אחד ואחד ולא קרבן ציבור משום שלא נס לכלל ישראל אלא לכל יחיד ויחיד, וכן מב' במהר"ם חלאווה בפסחים [קטז] על המשנה שחייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים בריטב"א מבאר שכל יחיד ויחיד צריך לראות כאילו היה עבד במצרים ויצא לחירות, ובמהר"ם חלאווה מסביר מהו המשך ל' התנא לפיכך אנחנו חייבים להודות וכו', אלא שחייב לראות את עצמו כאילו יצא ואם לא היה מוציאנו הקב"ה עדיין היינו עבדים דאל"כ איך מברך אשר גאלנו והרי הגמ' בברכות אומרת שעל נס שנעשה לכלל ישראל מברכים גם אחרי דורות אבל נס שנעשה ליחיד מברך רק בעל הנס בנו ונכדו וא"כ איך מברכים אשר גאלנו, ועל כן אומר התנא חייב אדם לראות וכו' שהנס נעשה לו דבלי הנס היה עדיין עבד וממילא יכול לברך אשר גאלנו, אמנם נשאל הרי הביא את הגמ' בברכות שאם נס שנעשה לכלל ישראל אפשר לברך לדורות וא"כ למה צריך לראות עצמו כאילו יצא ממצרים הרי זהו נס שנעשה לכלל ישראל, אלא ע"כ שלמד פשט במשנה שיציאת מצרים לא נס שנעשה לכלל ישראל אלא נס של יחידים ורק עד נכדו יכול לברך, וא"כ ע"כ שצריך לראות את עצמו כאילו יצא ממצרים ולפיכך אנחנו חייבים וכו', ולמעשה זה מכילתא דרשב"י מפורש עה"פ "בעבור זה עשה ד' לי בצאתי ממצרים" יכול עד שנצטרפו כולם אילו כך לא היה כדאי הדבר ת"ל בעבור זה עשה ד' לי ראוי לכל אחד שיעשה בשבילו, א"כ, לכל אחד ואחד היה ראוי שיעשה כל הניסים בשבילו, וכשאתה מספר על יציאת מצרים, תעצור ותתבונן, למי זה נעשה? כל היד הגדולה, והיד החזקה, כל העשרת המכות, בשביל מי?, בשבילך!! ואם לא היה יציאה היית עדיין עבד וא"כ גם אותך חישבן הקב"ה שהכל בשבילך ולפיכך חייבים להודות.

ובמאמר המוסגר כנגד אחד הבנים הוא הבן הרשע וראיתי בחי' הרי"ם שאמר שאמנם בן רשע אבל בן רשע בכל זאת הוא בן, פי' שבלי הסדר גם לבן הרשע נעשה לו תיקון ופתיחה לתשובה מכח קדושת ליל הסדר, ויש מפרשים שבכל אדם יש את החלקים שבהם הוא חכם, יש חלקים שהוא תם, שאינו יודע לשאול, ויש חלקים שבהם הוא רשע, אבל גם בחלק הרשע שלו הוא בן! ואם מתגבט מחשבה של מה העבודה הזאת לכם, למה כאו"א באופן פרטי, לבד, למה לא כללי כקרבן ציבור, התשובה, זהו נס שנעשה לך ולך ולך כיחידים ולכן תודה בפני עצמך לבורא עולם על הנס שעשה לך, ואל תוציא עצמך מהכלל אלא יש פרט ועוד פרט ועוד פרט אין כלל, וכשכך תתפוס את יציאת מצרים זה סוג גבוה הרבה יותר של הודאה מעומק הלב, משום שכל הבריאה זה אתה!, וכל יציאת מצרים האותות והמופתים וכל העומק של יצי"מ שהשגת זה בשבילך!, ואין תוכל להגיד את ההלל בליל הסדר באופן כזה בהרגשה שבשבילי נעשה כל הניסים הללו סובב הקב"ה שכל אחד ואחד נמצא עם עצמו, לבד, עובד את קונו בביתו, בלא ברוב עם, בלא ציבור, יחיד, צעירים לא מתארחים מבוגרים לא מארחים, יחידות בכדי שייפתח הלב להרגיש שזהו ליל הסדר היחיד שקיים!! אתה מספר את היציאת מצרים שלך! את הנס הפרטי שלך! ואין לנו מושג כמה הקב"ה משתבח בלב שהפנים את המסר הזה.

ונסיים בחיזוק שישינה את כל הגישה שלנו, הטור אומר שג' הרגלים כנגד ג' אבות, ופסח כנגד אברהם והרמז שאמר אברהם לושי ועשי עוגות והכוונה מצות, הקב"ה בחר באברהם ובפסח הקב"ה בחר בנו כמו שדיברנו לעיל, ולעניינינו וזה יסוד עצום בעבודת ד', יש פ' ביחזקאל "אחד היה אברהם" מפרש ר' נחמן מברסלב [ליקוטי מהר"ן תנינא א'] אחד היה אברהם שאברהם עבד ה' רק על ידי שהיה אחד, שחשב בדעתו שהוא רק יחידי בעולם, ולא הסתכל כלל על בני העולם, שסרים מאחרי ה' ומונעים אותו, ולא על אביו ושאר המונעים, רק כאילו הוא אחד בעולם, וזהו: 'אחד היה אברהם'. וכן כל הרוצה לכנוס בעבודת ה', אי אפשר לו לכנוס כי אם על ידי **בחינת שיחשוב שאין בעולם כי אם הוא לבדו יחידי בעולם**, ולא יסתכל על שום אדם המונעו, כגון: אביו ואימו או חותנו ואישתו ובניו וכיוצא, או המניעות שיש משאר בני העולם, המלעיגים ומסיתים ומונעים מעבודתו יתברך. וצריך שלא יחוש ויסתכל עליהם כלל, רק יהיה בבחינת: 'אחד היה אברהם' כאילו הוא יחידי בעולם כנ"ל עכ"ד.

חג הפסח ראינו בטור שמכוון כנגד אברהם אבינו וצריך לדעת שענין חג הפסח שמתייחד בכך בכח של אחד היה אברהם שכל מי שרוצה לכנוס לעבודת ד' צריך לחשוב שהוא יחידי בעולם, החודש הזה נקרא ועבדתם את העבודה בחודש הזה כניסיתנו לעבודת ד' היא מכח החודש הזה מליל הסדר וסיבבה ההשגחה העליונה להתרגל להיות יחידי לחיות את הבשבילי נברא העולם ובשבילי היה יציאת מצרים כבר מתחילת חודש ניסן, ויש לנו זמן הכנה להפנים את זה שאני לבד עומד ומשבח את בוראי וכמה שנפנים ונשמח בזה שהצלחתנו בעבודת ד' היא כמה אנו מסוגלים להיות לא מונעים ומקושרים ע"י הסובב אותנו אלא בפני"ע, יחיד, והקב"ה משתעשע איתו והשלים את רצונו איתו שנתאוהו שיהיה לו דירה בתחתונים ומלא שמחה בו ואתה עם הלב שלך, עורך את הסדר וחי את הייחודיות שלך שכל הניסים נעשו בשבילך כי אתה מבני האבות הקד' ואתה בן של אברהם שנתן לך כח להיות יחיד, ובכך אתה נוהג ומסדר את ליל הסדר ליל הבחירה שנבחרת והבחירה באברהם ומתגלה בך האחד היה אברהם, ובזה משבחים אותו יתב' והקב"ה שמח בדירה בתחתונים שיש לו ממך ואתה עושה לו נח"ר לפניו ותרגיש את כל הרוממות שיש בשמים ממך וממך שאתה עושה נח"ר לפניו יתב' ותשמח בזה, ויקוים בנו מה שדרשו חז"ל שכל ה' מכות נגוף ורפוא נגוף למצרים ורפא לישראל כך נתתי כפרך מצרים כוש וסבא תחתך, ויהיה לנו ישועות גדולות ורפואות גדולות וכימי צאתך מארץ מצרים יראנו נפלאות ונזכה כבר השנה להיות אוכלים מן הפסחים ומן הזבחים.